

CRONICĂ DRAMATICĂ

Piesa românească pe scenă

Teatrul „Ion Vasilescu”

FII CUMINTE, CRISTOFOR!

de Aurel Baranga

După succesele pe scenele Naționalului, „Luciei Sturdrza Bulandra” și „Comediei”, piesele lui Aurel Baranga s-au îndreptat spre un teatru cam ocolit de alți proeminenți dramaturgi ai zilelor noastre, demonstrând forța de penetrație în public a unui text ce poartă semnătura maestrului. Prin *Siciliana*, anul trecut, și acum prin *Fii cuminte, Cristofor!*, Teatrul „Ion Vasilescu” a reimpus în atenția și în plăcerea marelui public piese scrise în urmă cu aproape un deceniu, nealterate însă, nici în prospețimea, nici în substanța lor. Revăzută azi, satira lirică, comedia dramatică sau farsa gravă, sau toate la un loc numindu-se *Fii cuminte, Cristofor!* frapează prin clasicitatea expresiei. Construcția riguroasă ca o orlogerie a clasicului vodevil, cu două perechi de îndrăgostiți, o subretă sicilitoare, qui-pro-quo-ul, cu tipuri fundamentale comice ce se revendică deopotrivă farselor atellane, comediiilor molierești și pieselor lui Labiche și Feydeau converg cu meticulozitate spre o nouă demonstrație

etică. Revăzind *Fii cuminte, Cristofor!* observăm cum folosirea exemplară a unor procedee comice tradiționale, ca păcălitorul păcălit, uzitarea scrisorii false, lovitura de teatru din final, sau meșteșugita folosire în dublă ipostază a unui actor, ne pot încânta prin știința construcției dramatice și verva replicilor. Situațiile comice în cascadă și aforismele în ploaie de artificii țintesc să spargă balonul de săpun al iluziilor false, să nimicească mormanul vorbelor deșante, să acuze cu candidă ironie gesturile gratuite și jocul inconștient cu destinul. Subscriem întrutotul mărturisirii scriitorului: „Ce-am vrut să spun cu «Cristoforul» meu acum zece ani e valabil și astăzi... Cuvântul a fost sfânt de la nașterea lui pe pământ. A făcut distanța dintre om și fiară. Dacă respectul cuvântului a fost obligatoriu oricând, într-o lume ca a noastră, bazată pe stima Omului, grija pentru fiecare vorbă exprimată devine o lege morală de fier. Eroul meu Cristofor e judecat cu asprime și sancționat fiindcă Belea, răsfățatul compozitor Cristofor Belea, nesocotește această lege”. Ca orice veritabil comediodraf, Aurel Baranga scrie teatru pentru actori, dimensionind rolurile pe măsura interpreților. Dublul rol Ema-Anca, a prilejuit Marcelei Rusu în noua interpretare etalarea unor inedite date de joc, în comparație cu prima versiune. O matură experiență scenică dă un plus de știință, ingenios travestită în spontaneitate, ambelor compoziții: o notă acuzată de oboseală diurnă, de cicăleală ordonată și insuportabilă la suprafață,

Marcela Rusu și Dem. Rădulescu

în portretul soției, femeia pe care eroul o privește fără s-o vadă; un dram de zvăpăiată nebunie în prima apariție a Ancăi, femeia la care eroul aspiră fără s-o privească cu adevărat, căci altfel ar sesiza inteligența calmă și hazul stăpinit al celei care conduce întreg jocul. Cum s-a mai spus, actorul Dem. Rădulescu împrumută personajului Cristofor Belea cîte ceva din trăsăturile sale. În consecință, asistăm la desfășurarea în forță a unui Cristofor cu haz copios, cu ridicole elanuri sentimentale, caraghioase aere de tiran domestic și naive încercări de pocăință, un Cristofor îndurerat de pedeapsa primită în final, cu lacrimi adevărate de care ridem și pe care totuși le suspectăm a fi sincere...

Dacă „interpretarea de aur“, — ca să-l cităm pe Aurel Baranga, — a cuplului Marcela Rusu și Dem. Rădulescu asigură marele succes al spectacolului, trebuie să recunoaștem că celelalte două personaje secundare n-au fost la înălțimea partenerilor. Poate și fiindcă mai stăruie în amintirea noastră creația Beatei Fredanov, în tipicarea și plecticos devotata secretară, la fel cum nu putem uita delicata siluetă a regretatului George Măruță, care a dat contururi fine și pe undeva subtil dureroase profesorului „Motofozo“, acest autohton „Jean de la Lune“... Sau poate că actorii Stelian Crenciuc și Lucreția Racoviță, membri ai co-

lectivului teatrului „Ion Vasilescu“, au fost timorați de prezența celor două vedete-oaspete?

Fii cuminte, Cristofor! rămîne, așadar, un dublu recital actoricesc, înviorînd prin robustețe comică și precizie dramatică peisajul acestei stagiuni bucureștene, cu multe piese originale proaspete, dar necristalizate încă în conștiința publicului.

MIRA IOSIF

